

A VÁLTOZÓ IDŐJÁRÁSI VISZONYOKNAK KITETT KULTURÁLIS
ÖRÖKSÉGEK VÉDELME

HÍRLEVÉL #3

2018. AUGUSZTUS - DECEMBER

Az időjárás okozta katasztrófák és káresemények nem csak kulturális örökségeinket és ezek kulturális, történelmi és művészeti értékeit veszélyeztetik, hanem a látogatók és a helyi közösség biztonságát is. Ezen túlmenően, jelentős gazdasági hátrányt okoznak a katasztrófák következtében elmaradt turisztikai bevételekkel, és

azon helyi lakosok jövedelmi helyzetének romlásával, akiknek a munkája kulturális örökségekhez kapcsolódik.

A proteCHt2save elnevezésű projekt a klíma változás okozta negatív hatások mérséklését a köz és a magánszféra védekező képességének fejlesztésével segíti elő. A projekt elsősorban az árvizek és heves esőzések által veszélyeztetett épített kulturális örökségek védelmét biztosító megoldások kifejlesztésére összpontosít.

A PROJEKT EDDIGI ESEMÉNYEI

SZEMINÁRIUM ÉS WORKSHOP - BISTRA, SZLOVÉNIA

Projekt partnerünk, Kočevje Járás képviselői részt vettek a *"Tűzvédelem a kulturális örökségek épületeiben"* c. szemináriumon és workshopon, melyet október 4-én tartottak a Szlovén Műszaki Múzeumban. Az eseményt a Szlovén Tűzvédelmi Társaság rendezte. A program során értékes tapasztalatcsere zajlott, illetve a jövőben megvalósítható együttműködésről folytattak eszmecserét a Kulturális Minisztérium, a Szlovén Tűzvédelmi

Társaság, a Szlovén Köztársaság Polgár- és Katasztrófavédelmi Szerve, a múzeumok, tűzoltók képviselői, valamint tűzvédelmi mérnökök, építészek, kurátorok és más szakértők. A **tűzoltó-gyakorlat** során a múzeum kulturális örökségét képező tárgyakat mentettek ki.

KOLOMANI18 GYAKORLAT - MELK, AUSZTRIA

Augusztus 27. és szeptember 1. között került sor a Donau-Universität Krems által évente megrendezett Kulturális Örökségvédelem Nyári Egyetemére, melynek helyszíne a nevezetes melki bencés apátság volt. 9 ország 19 résztvevője osztotta meg tudását az egyhetes program során, melynek célja a Kulturális Örökség Mentőcsapatok (CHRT) részére prototípusok kialakítása volt,

fénypontja pedig egy élő evakuációs gyakorlat volt a hét lezárultával.

Míg az első napon a válságstáb munkáját érintő előadások voltak, a második nap résztvevői egy szimulált vészhelyzetre vonatkozó megoldásokat dolgoztak ki KOLOMANI18 néven. A gyakorlat során a résztvevőket a Kulturális Örökségvédelem szakértőiként kérték fel, hogy a Wachau régió kulturális örökségeire vonatkozó tudásukkal támogassák az Alsó-Ausztriai Területi Katonáság vezérkari tisztjeit. A szimulációban az UNESCO Világörökségként jegyzett Wachau régiót a 2013. évinél is magasabb vízállású áradás veszélyeztette, és az árvízvédelem valószínűleg nem állt volna ellen a hatalmas mennyiségű víztömegnek. Mind a lakosságot, mind a mozdítható kulturális örökséget evakuálni kellett.

A harmadik napon elkezdődött a prototípusok kidolgozása a CHRT-k számára, ahogy a helyi múzeumban is elindult a helyreállítási munka. Az ötödik napon az apátságon belüli evakuációt a Nyári Egyetem résztvevői az apátság személyzeteként végezték el. A mozdítható kulturális vagyont átadták az Ausztriai Haderők Katonai Kulturális Örökségvédelmi Szerv összekötő tisztjeinek, akiket a tárgyak biztonságos helyre szállításának céljából hívtak be. Péntek délután lezajlott egy nyilvános prezentáció és vita a Nyári Egyetem eredményeiről, a ProteCHt2save első ausztriai Helyi Fókuszcsoport Találkozóján.

REZILIENCIA FESZTIVÁL - BOLOGNA, OLASZORSZÁG

A Reziliencia Fesztivált szeptember 7-9. között tartották Bologna-ban, témái között először szerepelt a kulturális örökségvédelem. CNR-ISAC az első Helyi Fókuszcsoport Találkozót a “Città e territori

dinamici - La resilienza dal passato al futuro/ Városok és dinamikus területek - Reziliencia a múltban és a jövőben” c. szekcióban szeptember 7-én, 18.00 órától tartotta. Ez a program részét képezi az “Európai Kutatók Éjszakája 2018” eseményének is, melyet a Project SOCIETY H2020-MSCA-NIGHT-2018/2019 Nr.819090 (<http://nottedeiricercatori-society.eu/>) szervez. [Promociós videó](#) (olasz nyelven)

NEMZETKÖZI KONFERENCIA - PÉCS, MAGYARORSZÁG

A szeptember 12-i rendezvény célja, hogy bemutassa a ProteCHt2save projekt illetve a releváns INTERREG örökségvédelmi kezdeményezések aktualitásait, kiváltképp a magyarországi tapasztalatok és jó gyakorlatok tükrében. Mindemellett az esemény arra fókuszált, hogy informálja a helyi hatóságokat és egyéb kulcsszereplőket, akik érintettek a kockázatsökkentési folyamatokban, ezáltal finomodhat általános megközelítésük és javító szándékuk. A konferencia során földrajzi, kulturális és gazdasági tényezőket is górcső alá vettek.

A konferenciát követően a Pécsi Tudományegyetem Természet- és Környezetföldrajzi Tanszék egyedülálló terepasztalát ismerhették meg első kézből a résztvevők.

1. HELYI FÓKUSZCSOPORT TALÁLKOZÓ - FERRARA, OLASZORSZÁG

A ferrara-i Estense Kastély november 20-án látta vendégül a ProteCHt2Save projekt első Helyi Fókuszcsoporthalálkozóját, melyet a Tájhasználati Tervhivatal és Ferrara Tartomány Külszkapcsolati Osztálya szervezett. Az eszmecsere egy felettébb szimbolikus helyen, a belváros szívében zajlott, amely igen gazdag a pusztító természeti eseményeknek kitett kulturális helyszínekben. A panelviták mellett az

évek során összegyűjtött tanulságokról is szó esett, pl. mit tanított a 2012. évi földrengés, milyen a hidraulikus védelem gyakorlata, hogyan zajlik a csatornahálózat karbantartása.

A 2021-2050 közötti periódusra vonatkozó előrejelzések riasztóak a klímaváltozás régióra gyakorolt hatása tekintetében. Az 1961-1990 közötti adatokat a következő 30 éviekkel összehasonlítva kimutatható, hogy a hőmérséklet 2°C-kal emelkedett, valamint kb. 20 nyári napot kell hozzáadni az eddig ismert számhoz. Hasonlóképpen, az esős napok számának csökkenése rövid időn belül lezajló, igen heves és váratlanul érkező esőzésekkel váltakozik, illetve „trópusi éjszakákat” idéz elő.

A beszámolók előrevetítik az integrált védelmi folyamat kialakításának szükségességét, melyet a ProteCHt2Save projekt támogat: a megelőzés és a vészhelyzetre való reagálás közötti szinergia megegyezik az érintett területek speciális erőforrásaival. *“Ferrara történelmileg is szorosán elkötelezett a kultúra, illetve annak fenntartása és értékmegőrzése iránt. A régiónk kulturális örökségekhez való hozzáállása elérte célját, a látszólag fenntarthatatlan objektumok megőrzését, egy széles körben megismerttetett módon. Épp csak elkezdjük a klímaváltozás és a hozzá kapcsolódó kockázatok ügyét vizsgálni: a természeti katasztrófák társadalmi, gazdasági és kulturális költségeinek tudatában fókuszba kerül a hosszú távú és kiterjedt kommunikációs kampány, így hatékonyan lehet elterjeszteni a fenntarthatóság és kockázatkezelés gyakorlatát”,* mondta el Prof. Gianfranco Franz.

2. HELYI FÓKUSZCSOPORT TALÁLKOZÓ - KREMS, AUSZTRIA

2018. november 20-án került sor a második helyi fókuszcsoport találkozóra a Donau-Universität Krems épületében, illetve az UNESCO Világörökség Wachau régióban. A helyi és regionális érintettek, döntéshozók és vész helyzetben illetékes szervek képviselői vitattak meg egy **kulturális örökségvédelemre vonatkozó együttműködési lehetőséget**. A délután folyamán a résztvevők vonattal szeltek át a régiót a Duna-menti Spitz-ig, ahol a helyi

tűzoltók adtak áttekintést a dunai árvizekre vonatkozó terveikről, valamint bemutatták vész helyzetű felszerelésüket és a mobil árvízvédelem eszköztárát.

INTERACT KONFERENCIA - BÉCS, AUSZTRIA

December 5-én a ProteCHt2save projekt hangsúlyos jelenléttel vett részt a bécsi INTERact Konferencián. Az esemény célja volt, hogy felhívja a figyelmet az európai kultúrában rejlő potenciálra, valamint bemutatta az Interreg kulturális örökség projektjeinek sorát, és megteremtette az Interreg programok és projektek számára azt a platformot, ahol lehetővé vált a **tapasztalat- és tudáscsere**. Az INTERact tökéletesítő törekvései és az INTERact e-könyv

bemutatásra kerültek. Az **e-könyv** közkinccsé teszi mindazon jó gyakorlat projekteket, amelyeket a *Kulturális Örökségek Európai Éve 2018* (EYCH 2018) égisze alatt gyűjtöttek össze. A **jó gyakorlat projektek** egyike a ProteCHt2save. Az [e-könyv](#) elérhető online.

A kulturális örökség fontosságáról szóló panelbeszélgetések mellett a “Kultúrák és nemzetek összekötése” c. kiállításban 24 projekt mutatta be magát és eredményeit, az INTERact Konferencia az EYCH 2018 záró rendezvényének (Bécs, december 6-7.) felvezető eseménye volt. A **ProteCHt2save projektet** a **Lead Partner ISAC-CNR** képviselte, Alessandra Bonazza részt vett a “*A kulturális örökség szerepe más szektorok további fejlesztésében*” c. panelbeszélgetésen, míg a projekt standjánál a Donau-Universität Krems munkatársával együtt szórólapokkal, mentőmellényekkel és a TRITOLIA18 gyakorlatról készült videóval várták az érdeklődőket. A [videó](#) elérhető a YouTube-on.

OUTPUT: KÉZIKÖNYV KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MENEDZSEREK RÉSZÉRE

Enyhítési és adaptációs stratégiák a klímaváltozás jövőbeli hatásainak kezelésére

A T1 „A kockázatos területek és prioritások azonosítása” c. tematikus munkacsomag vonatkozásában a CNR-ISAC 2018 végére készítette el az *O.T1.3 Átfogó kézikönyv a kárenyhítés és adaptáció eszközkészletéről* c. dokumentumot. A kézikönyv fő célkitűzése, hogy fejlessze a veszélyekre és kockázatokra vonatkozó tudást, ötvözve a kulturális örökségvédelemmel, és összhangban a Sendai Keretegyezménnyel a Katasztrófa Kockázatcsökkentésről (2015-2030). A megállapodás a 2015 utáni fejlesztési terv részeként az ENSZ Közgyűlés kezdeményezése volt, melynek kulcsprioritásai között szerepel a kulturális örökségvédelem szükségessége, valamint az egyéb érintettekkel (ú.m. helyi önkormányzatok, magánszektor és egyéb résztvevők) megosztandó felelősség kérdése.

A Kézikönyv a változó környezetben megvalósuló örökségvédelem témáját dolgozza fel, azzal a fő céllal, hogy támogassa az örökségvédelemben érintetteket (történelmi épületek és gyűjtemények tulajdonosait és kurátorait, törvényhozókat és nemzeti/helyi örökségvédelmi szervezeteket), akiknek kezelniük kell a klímaváltozás jövőbeli hatásait. Meglátásunk szerint szükség van egy **“alkalmazkodóképes megőrzési szabályozás”** vagy **“megőrzés-támogató, alkalmazkodó szabályozás”** kialakítására és népszerűsítésére.

Az alkalmazkodóképesség témája nagyobb figyelmet igényel a Sendai Keretegyezmény hét globális céljai illetve a négy cselekvési prioritása tekintetében. Ennek nyomán a Kézikönyv első részében bemutatjuk a **Sendai Keretegyezmény pillérjeit** (A katasztrófakockázat megismerése; A katasztrófakockázat kezelésének megerősítése; Befektetés a katasztrófakockázat csökkentésébe a reziliencia érdekében; A katasztrófhelyzetekre való felkészülés illetve az „Építsd vissza jobban” helyreállítási irányelv fejlesztése), valamint a **legújabb publikációk tematikus és összefoglaló jellegű eredményeit**.

A Kézikönyv második része **speciális ajánlásokat és útmutatókat tartalmaz, melyeket a menedzsment szempontjából kritikus tényezők mentén oszt fel** (Információ a kulturális örökségekről; Alapozás; Tudás és tudatosság; Kulturális örökségvédelem tervezése; Vezérelvek és szabályozások).

A kulturális örökségeket érintő extrém hatások könnyű felismerhetősége és kezelése érdekében az **utolsó rész** listájában mind **menedzselési, mind technikai ajánlások találhatóak**, melyeket a megfelelő extrém eseményekre bontottunk le (Klímaváltozás, Áradás, Heves esőzés, Szárazságból fakadó tűz; Szél).

A Kézikönyv végén jelenlegi projektekből, kezdeményezésekből, stratégiákból és eszközökből származó **jó gyakorlatokat sorol fel**, melyek mindegyike a kárenyhítés és a klímaváltozás jövőbeli hatásaihoz való alkalmazkodás témájához kapcsolódik.

A teljes dokumentum elérhető a [weboldalon](#).

It is recommended that Regional and local Authorities be reminded that:

Flood

SECURING FLOOD PROTECTION MEASURES requires all involved to also **UNDERSTAND** what constitutes **CULTURAL HERITAGE HISTORIC VALUE** and **SIGNIFICANCE**.

More **ATTENTION** should be paid to **NON-STRUCTURAL MEASURES** and **INCENTIVES** that may generate and support structural interventions, along with a mobilization of greater and distributed public resources. Such measures include a wide variety of **INSTRUMENTS** from guidelines, mobile applications, training and awareness raising, to insurance programmes.

STRUCTURAL MEASURES require more **CONCENTRATED** and **SUBSTANTIAL FINANCIAL RESOURCES**. However, they have **IMPORTANT ECONOMIC** and **SOCIAL IMPACT**, but an assessment of these impacts, and the relevant cultural heritage data and its inherent value, are not systematically collected.

CENTRALLY PROVIDED pools of **POST-DISASTER PROTECTIVE EQUIPMENT** for preserving residual values and for preventing further collapsing should be accumulated.

Providing building owners with **GUIDELINES** and **REMOTELY ACCESSIBLE TOOLS** supporting **REGULAR MAINTENANCE** and **EARLY REPAIR** of deficiencies will help to substantially reduce the extent of damage.

After the disaster, partial as well as total **RESTORATION OR RECONSTRUCTION WORK** should preferably be carried out, with the **SAME MATERIALS** and **CONSTRUCTION TECHNOLOGIES** as the original as far as possible from the sustainability point of view.

RISK ANALYSIS of historic buildings and cultural assets should **ANALYSE, DESCRIBE** and **PROTECT** their special characteristics.

It is recommended that Operational Bodies and Owners be reminded that:

Flood

Simple compliance with current legislation will not sufficiently protect buildings.

More can be achieved in a **PRE-PLANNED RISK ANALYSIS** and **PREVENTATIVE APPROACH** to ameliorate the consequences of a flood incident from occurring, by involving the production of:

- A MAINTENANCE HANDBOOK
- A RISK MANAGEMENT PLAN
- APPROPRIATE INSURANCE COVERAGE
- STAFF AND OCCUPANCY TRAINING
- ADDITIONAL ACHIEVABLE PRACTICAL MEASURES

A JÖVŐBEN TERVEZETT ESEMÉNYEK

1. HELYI FÓKUSZCSOPORT TALÁLKOZÓ - LENGYELORSZÁG

2019. március 7-én a Bielsko-Biała-i Regionális Fejlesztési Ügynökség rendezi meg a helyi fókuszcsoport találkozót, melynek a projekt-tematikához igazodó címe: “Kockázatfelmérés és a kulturális örökség fenntartható védelme változó időjárási körülmények között”.

1. HELYI FÓKUSZCSOPORT TALÁLKOZÓ - PRÁGA/TROJA, CSEHORSZÁG

2019. május 7-én az ITAM és Prága Troja kerülete rendezi meg az első fókuszcsoportos eseményt a kerület régi iskolájában. A két részből álló program első része a helyi érdekeltek (politikusok, krízismenedzserek stb.) részére nyújt tájékoztatást a projekt állásáról, a második pedig a nyilvánosság számára is nyitott. A résztvevőknek lehetőségük lesz felkeresni az árvizek által veszélyeztetett, történelmi malmot. A rendezők bíznak benne, hogy a ProteCHt2save projekt bemutatása által értékes visszajelzéseket kaphatnak a jelen lévő szakértőktől, illetve megteremthetik a jövőbeli együttműködés alapjait. Az érintetteket informálták a 2019 júniusában esedékes nemzetközi konferenciáról is.

A PROTECHT2SAVE PROJEKT 2. NEMZETKÖZI KONFERENCIÁJA - PRÁGA

2019. június 27-én az ITAM CAS és Prága Troja kerülete látja vendégül a projekt nemzetközi konferenciájának résztvevőit, „*Kulturális örökségvédelem menedzselése változó időjárási viszonyok között*” címmel. A konferencia az óváros történelmi konferenciatermében lesz, ezáltal tökéletes helyszínt biztosít: **Prága történelmi belvárosa** az UNESCO Világörökség része, melyet a klímaváltozás hatásai veszélyeztetnek (jelen esetben a Moldva folyó áradásai öntik el a várost). A konferencia részeként egy témához kapcsolódó **szakmai bejárás** is lesz.

A rendezvény fő célkitűzése, hogy bemutassa a ProteCHt2save projekt legújabb eredményeit az európai, illetve helyi hatóságok és egyéb érdekeltek részére, különös tekintettel a **történelmi Prága tapasztalataira**. Mindemellett ismertetik a változó időjárási körülményeknek kitett kulturális örökségvédelem menedzsment szempontjából fontos tapasztalatait és kilátásait.

*Áradások Troja kerületben (2002),
elől balra a kora barokk Troja kastély*

KULTURÁLIS ÖRÖKSÉGVÉDELEM NYÁRI EGYETEM & ENVIMAT - AUSZTRIA

A Kulturális Örökségvédelem Nyári Egyetemet 2019-ben az ENVIMAT Nemzetközi Nyári Egyetemmel közösen rendezik meg a Donau-Universität Krems-ben, **2019. július 8-13.** között.

Klímaváltozás és kultúrtájak

Az egy hetes program a legmodernebb kutatásokra és az Európai Unió által támogatott projektekre épül, melyek a klímaváltozással, valamint a természeti és épített kulturális örökségvédelemre vonatkozó kockázatelemzéssel foglalkoznak. A célcsoportba tartoznak: tudósok, építészek, mérnökök, régészek, kurátorok, kulturális örökség menedzserek, fenntartók, restaurátorok, törvény- és döntéshozók, katonai szervek, végzős hallgatók, poszt-doktori tanulmányokat végzők. Az egyetemi karon **nemzetközi szakértők** állnak rendelkezésre a klímaváltozás, az UNESCO Világörökségek, völgyteraszok, árvíz-modellezés és a kulturális örökség vészhelyzet-kezelésének témájában.

- A részvételi díj 250€, amely tartalmazza a kurzus anyagait, egy nyitó és záró vacsorát, valamint egy tanulmányutat az UNESCO Világörökséghez tartozó Wachau régióba.
- Jelentkezési határidő: **2019. június 10.**
- Hírek és regisztráció:
www.donau-uni.ac.at/dbu/summeruniversity
- [Szórólap](#)

ProteCHt2save alapinformációk

Projekt időtartama: 01.07.2017 - 30.06.2020

Projekt összköltségvetése: 2,150,549 €

ERDF támogatás: 1,787,110 €

Weboldal: <http://www.interreg-central.eu/Content.Node/ProteCHt2save.html>

LEAD PARTNER

Olasz Nemzeti Kutatási Tanács –
Légkör- és Éghajlattudományok
Intézete

PROJEKT PARTNEREK

Cseh Tudományos Akadémia -
Elméleti és Alkalmazott Mechanikai
Intézet

Bielsko-Biala Járás

Ferrara Önkormányzata

Baranya Megyei Önkormányzat

Duna Egyetem Kreams

Bielsko-Biala Regionális Ügynökség

Prága/Troja Kerület

Kaštela Város Önkormányzata

Kocevje Önkormányzat

